

*mea, sponsa, quoniam caput meum impletum est ro-
re, et cincinni mei guttis noctis* ²⁰. Hæc dicit, ut
amicitiam declaret, et curam providam significet,
et quomodo ratio exclusa tolerat; et cum foris est, sus-
tinet, et non recedit, donec continua petitione et
pulsu seipsam mens aperiat, præbens locum pul-
santi.

CAP. XXVII. *Artes pseudo-prophetarum.*

Circumeunt autem præstigiatores, et pseudo-pro-
phetæ ac pseudo-christi, partim pulsantes, partim
fodientes; ac pulsu quidem molliore utentes, et ve-
rum pulsum imitantes, ut similitudine pulsus for-
tasse mens decepta, tanquam domestico et noto
aperiat; qui non recusant parietes labefactare, imo
student perfodere, ut aut per fallaciam aut per vim
mentes capiant; et vero alios quidem vi, alios præ-
stigiis fraudulentis fefellerunt. Quamobrem sapien-
tes et honesti custodes clavium scientiam cum vigi-
lantia miscent, ut quia vigilant, non perfodiantur
parietes; quia sapientes sunt, non fallantur; sapien-
tia enim non præbet locum præstigiis, neque vigi-
lantia perfodientibus. Quocirca honesti et honestæ
qui sumus, mentes nostras clave custodiamus; scientia
quidem fraudem vincentes, vigilia vero nos
ipsi a direptione servantes.

²⁰ Cant. v, 2.

A τύμφη, ὅτι ἡ κεφαλή μου ἐνεπλήσθη δρόσου,
καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκᾶδων τυκτός· ἵνα τὴν
φιλίαν δείξῃ, καὶ τὴν κηδεμονίαν σηµάνῃ· ὅτι καὶ
ἀποκλειόμενος ὁ λόγος ἀνέχεται, καὶ ἔξω ὢν φέρει·
καὶ οὐκ ἀφίσταται ἕως ἂν τῇ συνεχείᾳ τῆς ἀ-
λήσειως καὶ τῆς κρούσειως ὑπανόξῃ ἐαυτὴν ἢ διάνοια,
τόπον τῶ κρούοντι παρέχουσα.

Περιέρχονται δὲ καὶ οἱ γόητες· καὶ οἱ ψευδοπρο-
φῆται, καὶ οἱ ψευδόχριστοι, πῆ μὲν κρούοντες, πῆ δὲ
ὀρύττοντες· καὶ τῶ μὲν κρούσµατι ἀπαλωτέριον χρώ-
µενοι, καὶ μιμούµενοι τὴν ἀληθῆ κρούσιν, ὡς τάχα
τῇ ὁµοιότητι τῆς κρούσειως ἀπατηθεῖσα ἡ διάνοια, ὡς
οἰκείῃ καὶ γνωρίµῃ ὑπανόγη· οὐ παραιτούµενοι δὲ
οὐδὲ τὸ τοιχωρυχεῖν, ἀλλὰ καὶ διορύττειν ἐσπουδα-
κότες, ἵνα ἡ ἀπάτη ἢ βία δελεάσῃ τὰς διανοίας·
ἀμέλει τοὺς μὲν βίβειλον, τοὺς δὲ ἀπάτη γεγοητεύ-
κασιν. Διὰ τοῦτο οἱ σοφοὶ καὶ σεµνοὶ κλειδοφύλακες
ὄντες, ἐπιστήµην μετὰ τοῦ γρηγόρου κερασάµενοι·
B διὰ τὸ ἐγρηγορεῖν οὐδέποτε διορύττονται· διὰ δὲ τὴν
ἐπιστήµην, οὐδέποτε ἀπατῶνται· ἐπιστήμη μὲν γὰρ
τῇ γοητείᾳ, γρηγόρησις δὲ τόπον τοῖς διορύττουσιν
οὐ δίδωσι. Τοῦτου χάριν οἱ σεµνοὶ καὶ σεµναὶ κλειδο-
φυλακήσωµεν ἐαυτῶν τὰς διανοίας, ἐπιστήμη μὲν τὴν
ἀπάτην νικῶντες, τῇ δὲ γρηγορήσει τὸ ἄσυλον ἐαυ-
τοῖς μνηστεύµενοι.

MONITUM IN SEQUENTEM S. SERAPIONIS EPISTOLAM.

(Angelo Mai, *Classici auctores*, t. V, p. 364.)

Sanctum Serapionem, Thmucos in Ægypto episcopum, præter superstitem adversus Manichæos libellum, epistolas etiam utiles ad diversos scripsisse, narrat Hieronymus *De vir. ill.*, cap. 99. Harum cum nulla diem tulerit, una nuper in vetere Vaticano codice, qui olim in monasterio Cryptæ-Ferratæ fuit, mihi sese obtulit, qua librum meum ceu gemmula exorno. Quis enim beati viri, qui Christi confessione inclauit, Athanasii et Antonii Magni amicitia floruit, a quo postremo etiam meliorem supremis tabulis donatam habuit, quem Hieronymus ob elegantiam ingenii cognomen Scholastici meruisse dicit, quis, inquam, breve licet epistolium non libenter legat? Utinam vero codex aliquis emergat alicubi, qui vel amissa Serapionis scripta copiosius restituat, vel saltem ejus adversus Manichæos tractatum, qui in editionibus hiat, feliciter expleat!

Sancti Serapionis episcopi Thmucos epistola ad Eudoxium episcopum.

Ne dolorum causa mæreas, sed fide erga Deum servata lætare; neque animo concidas quia ægrotas, sed esto abacer quia culpa cares. Morbum ærumnosum ne putes, sola enim ærumnosa culpa est; namque ut ægrotent quidem, bonis æque ac malis contingit; peccare autem improborum proprium esse videmus. Insuper ejus qui ægrotat, commoritur in morte morbus; peccator post funus quoque peccatum suum in sepulcro inveniet. Usque

C Τοῦ ἁγίου Σεραπίωνος ἐπισκόπου Θεμούεως ἐπι-
στολὴ πρὸς Εὐδόξιον ἐπίσκοπον.

Μὴ ἀθύµει πάσχων, ἀλλ' εὐθύµει πιστεύων (18)·
καὶ μὴ κατὰπιπτε νοσῶν, ἀλλ' εὐτόνει μὴ ἀμαρτάνων·
καὶ μὴ νόμιζε χαλεπὴν τὴν νόσον, μόνη γὰρ χαλεπὴ ἡ ἀμαρτία· τὸ μὲν γὰρ ἀσθενῆσαι, κοινὸν
καὶ καλῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ ἀμαρτῆσαι ἴδιον
τῶν φαύλων ὀρώµεν· καὶ ὁ μὲν νοσῶν, ἅµα τῶ θανάτῳ
καὶ τὴν νόσον συναποθνήσκουσιν ἔχει, ὁ δὲ ἀμαρτήσας
καὶ μετὰ τὸ μνήµα εὐρήσει ἐκαὶ τὴν ἀμαρτίαν·
μέχρι γε τοῦ μνήµατος ἴσταται ἡ νόσος,

(18) Scriptam apparet hanc epistolam a confessore fidei Serapione ad confessorem æque fidei Eudoxium, qui post rem bene gestam in morbum passionis suæ causa incidisse videtur. Et quidem Ariarum, ut puto, adversus Ecclesiam persecutionem innotuam sedatam fuisse, epistolæ finis innuit. Porro

utrum Eudoxius ille sit, Germaniciæ primum, deinde Antiochiæ, denique CP. episcopus, definire non ausim, præsertim quia prædictus Eudoxius aliquandiu Ariarum fuit. Sed tamen is æque ac Serapion sub Constantio imp. vixit.

μετὰ δὲ τὸ μνημα ἐπιβῆναι τῷ τεθνηκότι οὐ δύναται ἢ δ' ἀμαρτία τοῖς μὲν ζῶσιν ἐμφωλεύει καὶ ἐγκρύπτει, ἐν δὲ τοῖς τεθνηκόσι πλέον ἐξάπτεται, καὶ τὴν ἑαυτῆς φλόγα ἐνδείκνυται, καὶ τὸν ἀμαρτήσαντα τιμωρεῖται. Ταῦτά σοι γεγράφικα, ποθεινότατε ἀδελφέ, ἵνα μὴ πάνυ ἀθυμῆς, ἐν Χριστῷ σεαυτὸν διατηρῶν τοῦ βίου (19) τὰς συγχύσεις φέρειν δεῖ, καὶ τοὺς θορύβους βαστάζειν προσήκει, καὶ πρὸς τὸ τέλος βλέπειν, καὶ εἰδέναι, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπιστάται, καὶ ὀλίγον ἐπανεῖς, πάλιν ἡγεμονεύει· καὶ ὀλίγον συγχωρῶν, πάλιν προΐσταται, καὶ οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία καταλιμπάνεται· οὐδὲ γὰρ πύλαι ἄδου κατασχύσουσιν αὐτῆς. Τῆς σῆς οὖν ἀρετῆς τὴν διάθεσιν δείκνυς τῷ παντεπόπτη Θεῷ, ἵνα δυνηθῆ ἐν πᾶσιν εὐδοκιμεῖν· ἡμεῖς δὲ καλέσαι σε (20) οὐκ ἂν ἐπασχόμεθα, ἵνα μὴ δόξωμεν τῆς πόλεως ἀφιστᾶν.

(19) Cod. αὐτοῦ. Sed prorsus vel βίου scribendum erat vel κόσμου.

A ad sepulcrum morbus; ulterius enim vexare morientem nequit. Peccatum viventes insidiosè velut ac latenter occupat; verumtamen in morientibus magis accenditur, et suam flammam exserit, reumque punit. Hæc tibi, charissime frater, scripsi, ne majori succumbas, sed temet in Christo confirmes. Vitæ hujus perturbationes atque tumultus fortiter pati oportet, finem ejus spectare, et de Dei providentia cogitare, qui etiamsi parumper videtur remittere, attamen gubernaculum mox resumit, et post brevem veluti dissimulationem, rursus defensor adest, neque unquam Ecclesia ab eo deseritur; etenim portæ inferi adversus eam non prævalebunt. Tuæ igitur virtutis vigorem omnituenti Deo demonstra, ut undique egregius esse videaris. Nos tamen te huc vocare haud passi sumus, ne ex urbe abstrahere videremur.

(20) Cod. καλέσσαι.

MONITUM IN EPISTOLAM AD MONACHOS ALEXANDRINOS.

(Mat, Spicileg. Rom., IV, p. xli.)

Serapionis episcopi Ægyptiî ineditam epistolam ante hos annos impressi in meo *Classicorum Auctorum* volumine quinto, unam ex iis videlicet quas sanctus Hieronymus *De vir. ill.* cap. 99, ab illo scriptas narrat. Nunc ecce alteram multo prolixiorẽ ejusdem epistolam, libri instar, ad monachos Alexandrinos scriptam codex Vat. 459 obtulit, plenam summæ pietatis, cum insigni laude ac descriptione monasticæ professionis, et cum sanctorum qui circa Antonii Athanasique tempora florere virorum commemoratione. Equidem si tam bonum tamque utile scriptum apud me continerem, male de Græcis litteris et de pietate Christiana mererer, nec quisquam miretur, quod in titulo episcopus tantum dicatur hic Serapion, omisso urbis Thmucos vocabulo; hoc enim in nonnullis quoque codicibus operis Serapionis *contra Manichæos* usuvenire, jam nos monuit in adnotatis ad Hieronymum Fabricius. Reapse antiquissimum esse hunc epistolæ auctorem Serapionem, non aliquem ex homonymis paulo recentioribus, constat ex postremo capitulo, ubi is alloquitur viventes monachos, quos dicit cum Amune, Joanne Macarioque versatos, qui partim ante ipsum Magnum Antonium vita excesserunt. Serapion abbas loquitur apud Cassianum collatione II, cap. 11, et tota coll. v. Videtur autem idem, qui Arsenoita Serapion presbyter, et monasteriorum multorum parens, apud Palladium *Hist. Laus.* cap. 76.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΟΣΙΩΤΑΤΟΥ

ΣΕΡΑΠΙΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΜΟΝΑΖΟΝΤΑΣ.

BEATISSIMI ET SANCTISSIMI

SERAPIONIS EPISCOPI

EPISTOLA AD MONACHOS.

Α'. Ἀγαπητοὶ, ἐπαινοῦ ὑμῶν τὸν πόθον, καὶ μακρῶς τὸν βίον, ὧ μακάριοι Θεῷ μονάζοντες, ὅτι

B. Laudo, charissimi, vestram devotionem, felicemque deprædico vestram vitam, o beati in Deo